

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Bod 23 – Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Bod bol zaradený na rokovanie HSR dňa 24.08.2026 Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR ako iniciatívny návrh.

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Novelou sa menia celkovo 4 predpisy z oblasti školskej legislatívy pričom jej hlavným cieľom je optimalizácia siete základných škôl, -úprava možnosti, aby ministerstvo mohlo určiť, že systém ePrihlášky sa (pri technických problémoch) nepoužije, spresnenie pravidiel pre rediagnostiku, upravujú sa podmienky výkonu pracovnej činnosti školských zamestnancov na základe dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, - spresňujú sa podmienky výkonu atestácií a podmienky platnosti vykonanej atestácie, -precizuje sa mechanizmus fungovania a vnútornej štruktúry klastrov škôl a klastrov školských zariadení, -zavádza sa výkonnostná zmluva medzi ministerstvom, školou a zriaďovateľom na účel osobitnej finančnej podpory dobrých škôl, ktoré budú plniť ukazovatele kvality výchovy a vzdelávania, upravuje sa postup pri nečinnosti zriaďovateľa vo vzťahu k uskutočneniu výberového konania, úprava minimálnej výšky normatívneho príspevku pre gymnáziá, stredné odborné školy a stredné priemyselné školy, ktoré budú mať uzatvorenú výkonnostnú zmluvu podľa zákona o školskej správe, ktorú bude zriaďovateľ povinný rozpísať škole a - zavedenie nového kritéria na určovania mzdového normatívu a prevádzkového normatívu, ktorým je skutočnosť, či ide o školu s osobitným zreteľom

Návrh zákona nadobúda účinnosť 1. januára 2027

Postoj RÚZ k materiálu

RÚZ materiál v medzirezortnom pripomienkovom konaní pripomienkovala, pričom rozpory k nižšie uvedeným bodom sa nepodarilo odstrániť

RÚZ odporúča materiál na ďalšie konanie po zapracovaní nižšie uvedených pripomienok.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Návrh úpravy: v § 6 ods. 2 na konci doplniť vetu v tomto znení:

„Ministerstvo školstva preukázateľne vyžiada súhlas vecne príslušnej stavovskej organizácie alebo vecne príslušnej profesijnej organizácie s vydaním štátneho vzdelávacieho programu pre odborné vzdelávanie a prípravu, alebo vydaním dodatku k štátnemu vzdelávaciemu programu najmenej 30 dní pred jeho vydaním, pričom vecne príslušná stavovská organizácia alebo vecne príslušná profesijná organizácia je povinná vyjadriť sa k návrhu do 30 dní od doručenia výzvy.“.

Odôvodnenie:

Aplikačná prax jednoznačne vyžaduje presné definovanie procedurálneho postupu a lehôt pri schvaľovaní štátnych vzdelávacích programov pre odborné vzdelávanie a prípravu. Navrhovaná úprava odstraňuje právnu neistotu tým, že zavádza povinnosť ministerstva školstva preukázateľne vyžiadať súhlas od dotknutých organizácií. Zároveň sa explicitne stanovuje 30-dňová lehota na vyjadrenie pre stavovské a profesijné organizácie. Týmto krokom sa garantuje dostatočný časový priestor na odborné posúdenie materiálu, zabezpečí sa riadny proces prepojenia vzdelávania s trhom práce a zároveň sa predídne prípadným prieťahom v legislatívnom procese.

2. Zásadná pripomienka k čl. I. , novelizačný bod 57

V uvedenom ustanovení navrhujeme nahradiť slová „právnická osoba“ slovami „stavovská organizácia alebo profesijná organizácia“

Odôvodnenie:

Navrhované riešenie považujeme za legislatívno-technicky vhodnejšie. Zákon o výchove a vzdelávaní odkazuje v tomto ustanovení na § 11 ods. 1 zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave, ktorý používa termín „stavovská organizácia alebo profesijná organizácia“. Nami navrhovaná úprava zabezpečí lepšie zosúladenie terminológie medzi týmito dvomi predpismi.

3. Zásadná pripomienka k čl. III. - vloženie nových novelizačných bodov

1. V § 10 ods. 7 slová „tajným hlasovaním“ nahradiť slovami „verejným menovitým hlasovaním“.

2. V § 11 ods. 12 na koniec doplniť druhú vetu v tomto znení:

„Zápisnica obsahuje aj údaj o tom, ako hlasoval každý člen výberovej komisie, vrátane uvedenia subjektu, orgánu alebo kategórie, ktorú vo výberovej komisii zastupuje alebo ktorá ho do výberovej komisie nominovala, zvolila alebo delegovala.“

Odôvodnenie:

Navrhovaná úprava odstraňuje anachronizmus tajného hlasovania pri obsadzovaní kľúčových riadiacich funkcií v školstve, čím výrazne posilňuje transparentnosť celého procesu. Člen výberovej komisie nevystupuje ako súkromná osoba, ale ako zástupca konkrétného subjektu (zriaďovateľa, rodičov, zamestnancov), ktorý má legitímne právo vedieť, ako jeho nominant hlasoval. Súčasný model tajného hlasovania v praxi znemožňuje spätnú kontrolu výkonu mandátu a otvára priestor pre neformálne či netransparentné ovplyvňovanie. Verejné menovité hlasovanie a jeho transparentné zaznamenanie v zápisnici zvýši osobnú zodpovednosť členov komisie a posilní dôveru verejnosti vo výsledky výberových konaní. Navrhovaná zmena pritom nebráni tomu, aby odborná diskusia a porada o kvalitách uchádzačov zostali v zmysle zákona neverejné.

4. Zásadná pripomienka k čl. III. – vloženie nových novelizačných bodov

Návrh úpravy:

1. V § 11 za odsek 12 doplniť nový odsek 13, v tomto znení:

„(13) Zástupcom zriaďovateľa vo výberovej komisii je prednostne zamestnanec zriaďovateľa, zamestnanec úradu zriaďovateľa alebo osoba vykonávajúca pre zriaďovateľa odborné činnosti v oblasti školstva, rozpočtu, majetku, regionálneho rozvoja, práce s deťmi a mládežou, kultúry, športu, psychológie, inklúzie alebo prevencie. Ak zriaďovateľ takou osobou nedisponuje alebo to odôvodňujú osobitné okolnosti, môže ako zástupcu zriaďovateľa určiť významného zamestnávateľa z regiónu, ktorý aktívne spolupracuje so strednou školou pri zabezpečovaní praktického vyučovania, alebo inú osobu s primeranou odbornou skúsenosťou alebo znalosťou činnosti školy alebo školského zariadenia.“

2. Na konci § 18 doplniť nový odsek v tomto znení:

„Zástupcom zriaďovateľa v rade školy je prednostne zamestnanec zriaďovateľa, zamestnanec úradu zriaďovateľa alebo osoba vykonávajúca pre zriaďovateľa odborné činnosti v oblasti školstva, rozpočtu, majetku, regionálneho rozvoja, práce s deťmi a mládežou, kultúry, športu, psychológie, inklúzie alebo prevencie. Ak zriaďovateľ takou osobou nedisponuje alebo to odôvodňujú osobitné okolnosti, môže ako zástupcu zriaďovateľa určiť významného zamestnávateľa z regiónu, ktorý aktívne spolupracuje so strednou školou pri zabezpečovaní praktického vyučovania, alebo inú osobu s primeranou odbornou skúsenosťou alebo znalosťou činnosti školy.“

Odôvodnenie:

Cieľom navrhovanej úpravy je profesionalizácia rád škôl a výberových komisií a posilnenie odborného mandátu zriaďovateľa pri správe školských inštitúcií. V aplikačnej praxi sú do týchto orgánov často delegované osoby na čisto politickom či formálnom základe bez priamej väzby na školstvo, čo oslabuje kvalitu posudzovania koncepčných, rozpočtových či inkluzívnych otázok. Návrh nespochybňuje legitimitu volených zástupcov samosprávy, no presadzuje princíp, aby záujmy zriaďovateľa v expertnej rovine hájili osoby odborne zodné v agendách súvisiacich s chodom školy. Použitie legislatívneho výrazu „prednostne“ poskytuje zriaďovateľovi dostatočnú flexibilitu v špecifických prípadoch alebo pri zapojení strategických regionálnych zamestnávateľov do odborného vzdelávania. Týmto krokom sa minimalizuje riziko politizácie školského prostredia a výrazne sa zvýši dôvera verejnosti v procesy kontroly a výberu riadiacich pracovníkov škôl.

5. Zásadná pripomienka k čl. III. – vloženie nových novelizačných bodov

Návrh úpravy:

1. V § 11 ods. 1 písm. a) na koniec doplniť druhú vetu v tomto znení:

„Ak je predsedom rady školy zástupca za kategóriu rodičov, na účely výberovej komisie ho nahrádza podpredseda rady školy alebo iný člen rady školy určený radou školy, ktorý nie je zástupcom za kategóriu rodičov.“

2. V § 11 ods. 1 písm. b) vypustiť slová:

„kategóriu rodičov a iných fyzických osôb než rodič, ktorí majú dieťa zverené do starostlivosti na základe rozhodnutia súdu (ďalej len „zákonný zástupca rodič“),“

Odôvodnenie:

Výber riaditeľa školy predstavuje zásadné personálne rozhodnutie o obsadení funkcie štatutárneho orgánu, pri ktorom musí dominovať prísne odborné, manažérske, právne a zriaďovateľské posúdenie kandidátov. Účasť rodičov na správe inštitúcie je mimoriadne dôležitá, avšak jej primeraným a plnohodnotným miestom je rada školy, kde môžu efektívne uplatňovať svoju zastupiteľskú, kontrolnú a konzultačnú úlohu. Priame zapojenie rodičov do výberovej komisie so sebou nesie riziko, že hlasovanie bude ovplyvnené len subjektívnymi faktormi, aktuálnou osobnou emóciou či krátkodobou popularitou uchádzača medzi časťou verejnosti. Navrhovaná zmena rodičov zo života školy nevylučuje, no jasne oddeľuje ich legitímnu rolu poskytovateľov spätnej väzby od samotného expertného výkonu rozhodovacieho práva. Cieľom pripomienky je profesionalizovať zloženie výberovej komisie, eliminovať nežiaduce skupinové tlaky a zabezpečiť výber manažérsky najvhodnejšieho kandidáta na dlhodobý strategický rozvoj školy.

Zdroj: RÚZ